Σημαντική θεατρική υπέρβαση

«Που και αυτό σπίτι μου είναι (αντιπολεμικά τραγούδια)»

Μέσα στην κάπως συμπυκνωμένη καθημερινότητα των τελευταίων ημερών δεν το είχα δει να έρχεται για να το περιμένω. Το άκουσα τυχαία, την ημέρα της πρεμιέρας. Ο Μάριος Ιωάννου ερμηνεύει τρεις μονολόγους γυναικών από τον Ευριπίδη, παρουσιάζεται ως Ιφιγένεια από την «Ιφιγένεια εν Ταύροις», ως Κασσάνδρα από τις «Τρωάδες» και ως Ελένη από την ομώνυμη τραγωδία. Ήταν απ' εκείνες τις θεατρικές στιγμές για τις οποίες έχεις έντονη περιέργεια, έχεις προσδοκίες. Υπάρχουν μεγάλα και πολύ γνωστά ονόματα της κυπριακής σκηνής την υποκριτική μανιέρα των οποίων έχουμε σπουδάσει, ως μόνιμό τους κοινό, κατά την πολύχρονή μας σχέση, έτσι που να μπορούμε να τους φανταστούμε λεπτομερώς σε ρόλους κωμικούς, δραματικούς, τραγικούς. Ξέρουμε πώς ηχεί το γέλιο τους, γνώριμες είναι οι εκφράσεις προσώπου και οι χειρονομίες. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορούμε να εκτιμήσουμε τις πετυχημένες τους δουλειές, απλώς δεν είμαστε πια οι καλύτεροί τους θεατές. Φοβάμαι πως έχουν αμβλυνθεί τα αισθητήριά μας, πως ο οικείος τους τρόπος δεν μας προσφέρει συχνά εκείνο το γλυκό... ξάφνιασμα.

Με τον Μάριο Ιωάννου τα πράγματα είναι αλλιώς. Μόνο τρεις φορές τον έχω δει στη σκηνή και οι τρεις συνοδεύονταν από τις πεταλούδες του ξαφνιάσματος. Έχει έναν τρόπο να καταργεί τις συμβάσεις, να δημιουργεί μορφές απρόβλεπτες, να δοκιμάζει την ικανότητά μας να δεχτούμε τα ασυνήθιστα.

Στην καινούργια του δουλειά καταργεί τη σύμβαση του φύλου. Παίζει ρόλους όπου η θηλυκότητα των ηρωίδων θεωρείται η ουσία της ύπαρξής τους. Η Ιφιγένεια, η γυναίκα-ιέρεια, η Κασσάνδρα, η βεβηλωμένη παρθένα, η Ελένη, η γυναίκα -διεκδικούμενο έπαθλο στις διαμάχες των ανδρών, η παρεξηγημένη ωραία. Αφαιρώντας τη στερεότυπη εικόνα, ο Μάριος Ιωάννου αποκαλύπτει την ιδιαίτερη τραγικότητα που περιέχει η κάθε μορφή από τις τραγωδίες του Ευριπίδη. Κι εμείς, οι θεατές της πράξης του, τον ακολουθούμε στην υπέρβασή του. Επικοινωνούμε απευθείας (χωρίς τη συνηθισμένη κάλυψη από γυναικείο σώμα, πρόσωπο και φωνή) με την τραγική ουσία του ευριπίδειου λόγου και δεχόμαστε την καινούργια σύμβαση που μας προτείνει ο ηθοποιός-τη δική του όψη που μορφοποιεί μπροστά μας αυτή την τραγική ουσία.

Μονόλογοι τριών γυναικών από τον Ευριπίδη. Μετάφραση: Θρασύβουλος Σταύρου. Σκηνοθεσία: Emanuele Balzani. Ερμηνευτής: Μάριος Ιωάννου. Σκηνικό και Κοστούμι: Μελίτα Κούτα. Σύνθεση ήχων: Emanuele Balzani. Φωτισμός: Κωνσταντίνος Όθωνος

Αφαιρώντας τη στερεότυπη εικόνα, ο Μάριος Ιωάννου αποκαλύπτει την ιδιαίτερη τραγικότητα που περιέχει η κάθε μορφή από τις τραγωδίες του Ευριπίδη. Κι εμείς, οι θεατές της πράξης του, τον ακολουθούμε στην υπέρβασή του. Επικοινωνούμε απευθείας (χωρίς τη συνηθισμένη κάλυψη από γυναικείο σώμα, πρόσωπο και φωνή) με την τραγική ουσία του ευριπίδειου λόγου και δεχόμαστε την καινούργια σύμβαση που μας προτείνει ο ηθοποιός-τη δική του όψη που μορφοποιεί μπροστά μας αυτή την τραγική ουσία.

Η Ιφιγένεια του Μάριου Ιωάννου - η τραγικότητα σε αναστολή, μια ηρωίδα σε προσωρινή τραγική αδράνεια, σε μια παρένθεση του μύθου. Βρίσκεται σε αναμονή, μέχρι να κληθεί από τη μοίρα του οίκου της, εξόριστη μακριά, εν Ταύροις, σκεφτόμενη τις παλιές λαχτάρες, χωρίς να έχει αντιληφθεί ότι τα βήματα του επρωμένου ακούγονται πολύ κοντά.

Η Κασσάνδρα του Μάριου Ιωάννου - πληγή αιμάσσουσα με το αίμα του βιασμού, των σφαγών που βλέπει, του φονικού που προβλέπει. Ιερή μανία, το γέλιο της τρέλας, η αδυναμία να αντιμετωπιστεί η πολεμική πραγματικότητα με σώας τας φρένας.

Η Ελένη του Μάριου Ιωάννου-πλάσμα αλλόκοτο, από κύκνο γεννημένη ως αβγό πουλιού, αλλά ταυτόχρονα σύμβολο επίμονης αναμονής στο ακρογιάλι του πολέμου αυτών που χτυπιούνται μέσα στις φονικές φουρτούνες («Παιδιά, της Ελλάδας παιδιά...», σιγοτραγουδάει η Ελένη-Βέμπο). Ο ηθοποιός επιστρατεύει την εντυπωσιακή πλαστικότητά του και πλάθει τη μορφή από την ύλη του σώματός του.

Ο σκηνοθέτης Emanuele Balzani, συνυπεύθυνος αυτής της πράξης υποκριτικής γενναιότητας, δημιούργησε καταπληκτικά ηχητικά εφέ μέσα από τα οποία ακούγεται θρήνος, θάλασσα, οργή και δόλος των θεών κ.ά.

Το κοστούμι, δημιούργημα της Μελίτας Κούτα, ρέει και μεταβάλλεται συνεχώς. Συντονίζεται με την πλαστικότητα του ηθοποιού και με την ψυχοσωματική του ενέργεια. Ακόμα και σε στατικές στιγμές η ακινησία του έχει μέσα της ενσωματωμένη κίνηση. Η παράσταση είχε υψηλό δείκτη θεατρικότητας.

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ